

Prenumerationspris:

1/1 år Ekr. 2:—
1/2 " " 1:—
1/4 " " 0:50

Estlandssvensk tidning

Utgivare: Svenska Folkförbundet.

Redaktör: N. Blee, Rütli 3, Tallinn.

Pre. pris till utlandet:

1/1 år Ekr. 3:—
1/2 " " 1:50
1/4 " " 0:75

Utslag i S. O. V:s process.

Den 12 okt. behandlade Tallinna-Haapsalu rahukogu (högre domstolen för Tallinn-Hapsal) det mot Nils Blee av S. O. V:s styrelse anhängiggjorda målet.

Efter att ha genomgått det till ärendet hörande utrednings- och bevismaterialet, som visade att utredningen varit så uttömmande, att någon som helst vidare undersökning icke var av behovet påkallad, och anslutande sig till undersökningsdomarens och allmänna åklagarens utlåtanden och yrkanden beslöts att avkunna följande utslag: Med stöd av §§ 277 och 528¹ kriminallagen anses undersökningen i ärendet avslutad med resultat, som icke leder till åtal då den anklagade befinnes vara oskyldig och någon anledning att upptaga åtal icke finnes.

* * *

Så ungefär lyder i svensk översättning det kortfattade domstolsutslaget i estnisk kurialstil avfattade text, enligt vilket den skandalösa processen slutats med den anklagades fulla rehabilitering. Kustbon har hittills undvikit att giva offentlighet åt denna affär, men som densamma under hand blivit ganska allmänt känd även utöver Estlands gränser, anser sig tidningen numer förpliktigad att giva en kortfattad och objektiv återblick över vad saken verkligen innebär. Detta så mycket mer som man i utlandet bibragts den uppfattningen, att det hela blott vore att betrakta som "stridigheter mellan

S. O. V:s styrelse och svenske folksekreteraren".

På våren 1933 sökte S. O. V:s revisorer på initiativ av föreningens alltjämt fungerande kassör göra gällande, att föreningens dåvarande ordförande i sin egenkap av svensk folksekreterare under åren 1924 — 31 hos estniska statens kulturfond utverkat och lyft en del anslag för det svenska kulturarbetet, som enligt dessa personers mening av folksekreteraren godtyckligt och oriktigt fördelats mellan olika svenska kulturinstitutioner. Man beräknade att S. O. V. därigenom gått förlustig betydande belopp och antydde t. o. m. att en del av dessa förskingrats. Följden blev att folksekreteraren ställde sin post som S. O. V:s ordförande till förfogande f. o. m. den 3 juni 1933. Efter en del förhandlingar inom föreningen anmälde den nya styrelsen f. d. ordföranden hos polismyndigheterna för "orättvist handskande med estniska statsmedel". Riksföreningen i Sverige m. fl. underrättades omedelbart om det inträffade under former, som kom den anmälde att framstå som en redan överbevisad brottsling.

Under utredningens gång framlade kassören en beräkning, som skulle tyda på ännu större missbrukade summor för åren 1927 — 29. Myndigheternas undersökning visade dock redan på ett mycket tidigt stadium, att anklagelserna ej kunde äga sin riktighet, och den anklagade var i stånd att punkt för punkt vederlägga sina belackares på-

stående genom framläggande av otvetydiga bevis.

Denna lika sorliga som upprörande affär, som till stor del möjliggjorts genom en rad personers lättrogenhet och obenägenhet att skaffa sig grundligare kännedom i ifrågavarande sakförhållande, har under över ett år förlamat det svenska kulturarbetet i Estland och försakat en oförvitlig svenskhetensarbetare en kränkning så svår att det väl hade lönat sig för anklagarna att sätta sig litet bättre in i saken innan de företagit åtgärder av så riskant art.

Estlandssvenskarne behöva eget finansinstitut.

Ett inlägg i stammens centrala livsfråga.

När den nuvarande regringsmakten nyligen deklarerade, att landets nationella minoriteter kraftigare än hittills skulle dragas till medverkan i rikets uppbyggelseverk betyder detta att staten för framtiden kommer att fordra större prestationer av sina minoriteter då det gäller att samla alla rikets innebyggare till däckkraftig handling. Vad den lilla svenska stammen beträffar torde först och främst komma att fordras, att densamma på ett effektivare sätt än hittills visar sig i stånd att sörja för sina egna angelägenheter så att Estlands svenskar inom en ej alltför avlägsen framtid bli i stånd att av egen kraft hålla jämna steg i andlig och materiell utveckling med statens huvudfolk.

Jag återkommer här till ett tema jag förut behandlat även i denna tidning och som så länge måste upprepas tills hela den svensktalande stammen klart och tydligt inser nödvändigheten att sätta till alla krafter för att nå detta mål.

Minoritetsinstitutionen har sett sina bästa dagar, de starkt nationalistiska

diktatursträvanden som vida omkring i världen göra sig allt starkare gällande, mana minoriteterna att i sitt nationella arbete ställa handling bakom de många sköna deklARATIONERNA och med statens väl som högsta mål sätta in all sin kraft på fosterlandets utveckling.

Estlands svenskar leva under tryckta förhållanden. De ha svårt att av egen kraft fylla de uppgifter Estlands författning tilldelar sina minoriteter. Man har vant sig att i allt för stor utsträckning lita till statens hjälp, och understödet från Svergie har icke alltid bidragit till att sporra den egna ansträngningen. Man har glömt den viktiga satsen, att en var dock tillslut blott kan lita till sig själv. Statens hjälpkraft är ej outsinbar, från Svergie kan ökad hjälp väntas blott om man visar en glödande vilja att hjälp sig själv.

I Kustbon har jag flera gånger framhållit, att kärnan i de estlandssvenska problemen är näringslivets höjande så att stammen må ha utsikt att en gång av egen kraft bli i stånd att uppbära sin överbyggnad av andlig kultur. Mot denna punkt bör all hjälp, alla krafter insättas om det svenska kulturarbetet någonsin skall bli mer än en flykt bland molnen.

Utsikterna till en dylik näringslivets vår äro f. n. icke lysande men ej hopplösa. Med en verklig kraftansträngning av alla i den enda riktningen skulle man så småningom kunna arbeta sig fram till detta mål. Åttatusen människor äro pengar, latentas pengar, som blott vänta på att väckas, säger signatören Axelsson i ett kåseri i förra numret. Det är den bästa hjälpen utifrån att bidra till att få våra estlandssvenskar att fatta denna sanning.

Utän verktyg kan ej ens den kraftigaste vilja spränga sin väg fram genom alla hinder. Möjligheten för den svenska stammen att nå det stora målet är att den visar sig i stånd att skaffa dessa nödvändiga verktyg. Och förutom insikt och enig vilja är det pengar som erfordras till den legrering av vilken verktyget skall smidas.

Det estlandssvenska uppbyggelseverket behöver först och främst ett finansinstitut för att det mångsidiga uppbyggelsearbetet skall komma igång. Det är för mycket begärt att Sveriges offervillighet ständigt skall flyta. Gåvor utan förpliktelser bidra ej till en god folkmoral. Hjälp dig själv så hjälper dig också Sverige!

I dessa dagar då pengar äro så billiga, betyder det alls ej något fantastiskt att tala om att åttatusen livsbejakande människor skola kunna skaffa fram det kapital, som behövs för att grunda ett dylikt finansinstitut. Kapitalet skall icke bli en gåva utan en regelrätt kapitalplacering i ett affärsföretag som blir i stånd att ge den mycket måttliga avkastning man i dag fordrar.

Detta finansinstitut — en bank med in- och utlåning — skall i första hand avse att tillgodose näringslivets behov, och lån skola givas blott mot betryggande garanti. Det är främst jordbruket som behöver hjälp. De estlandssvenska bygdernas stora impro-

duktiva vidder och kläna ängsmarker kunna mångenstädes med fördel kultiveras. De flesta jordägare besitta utan tvivel åtskilliga hektar mark som med hjälp av billiga lån kunde läggas under plogen.

Kreaturstammen i Estland befinner sig icke i det skick att man med lätthet kan konkurrera med de stora mjölkproducerande länderna. Med en rätt måttlig hjälp kunde den estlandssvenska nötkreaturstammen bli ersatt med renrasiga, höggivande djur. Likaså häststammen som, sedan man under de sista åren exporterat alla goda djur, ser ganska skral ut. Tänk blott på den syn höstens marknader landet runt givit! Lantbrukets binärningar, trädgårdsskötsel, fiske m. m. skulle med en smula insikt och erforderligt kapital kunna göras ganska mycket mer givande än nu.

Sjöfart, handel och en smula de inhemska produkterna förädlade industri skulle med hänsyn till Estlands billiga förhållanden ganska lätt bli i stånd att höja folkets materiella standard.

Naturligtvis mötas mina ord av mångt tvivlande leende. Sådant blir man snart van vid här i landet, där initiativkraften och framåtandan ej höra till våra svenskers främsta dygner. Men jag har levat och verkat tillräckligt länge i Estland för att veta hur snart detta löje försvinner då man sätter manken till. Vid mina egna kultiveringsarbeten på Tois har jag mötts av detta leende, men då de nya fälten denna höst ligga där uppplöjda och blott vänta på vårens sådd inser man i trakten att den improduktiva jorden — stubb- och stenmarker — med god vilja och klok kraftanspanning kunna förvandlas till god åker med ett minimum av penningeinsatts. För det estlandssvenska penningeinstitutet finner man nog den passande mannen bara tanken kommer i rullning och man upphör med sitt eviga slappa "vad kan väl vi göra?"

Vårt andliga kulturarbete har kommit ett gott stycke på väg under dessa år. Om vi också ingalunda stå vid målet så ha vi dock ingen orsak att härvidlag med ängslan se framtiden an. Men den materiella utvecklingen, som skall ligga som grund för den andliga folkulturens överbyggnad, har man hittills ej skänkt så mången tanke. Det är nu på tiden att vi själva och de vänliga hjälpare som finnas för svenskhetens förkovran i Estland börja koncentrera sig på att få sådan fart på näringslivets höjande att vi snart komma upp ur vårt armod.

Småhjälp här och var utan penning plan hjälper föga. Här behövs pengar, och innan vi skapa ett eget finansinstitut för våra uppgifter blir det aldrig liv i spelet. Jag känner mitt svenska fosterland tillräckligt för att våga påstå att man där kommer att visa ett starkt intresse för ett dylikt företag om man bara ser att vi själva ha tillräcklig fart i oss. Vi skall inte sitta längre som en samling Skansenlappar och vänta på publikens gåvor. Hjälp dig själv så hjälper dig Sverige!

Må man icke förehålla mig att jag som främling inte begriper Estlands fattigdom och landets förhållanden.

Jag har tillräckligt länge boxats med den värld av svårigheter som tornar upp sig inför en då man vill något. Jag känner landets och stadens livsformer och förutsättningar fullt så väl, ja kanske bättre än mången inföding. Estlandssvenskarnes problem är ett lantfolkets problem. De vänliga hjälpare vi ha i Svergie äro till största delen stadsmänniskor, som helt naturligt ej kunna rätt fatta landsbygdens krav — allra helst den etniska landsbygdens, som har så föga gemensamt med Sveriges landsbygd. Vi kunna icke sitta med händerna i kors och vänta att andra skola styra och ställa för oss. Vi måste själva veta vad vi vilja ock vad som passar för oss och förstå att göra detta begripligt för utomstående. Må vi själva göra upp en stor plan för vår framtid, sätta in hela vår kraft på enig samverkan och visa att vi ha det sinnelag som försätter berg, så kommer nog den hjälp vi behöva.

Men glöm inte att åtta tusen människor betyda pengar, ännu så länge latentas pengar, men att det vore ett urbotas fattigdomsbevis att nöja oss med att suckande och tvivlande fråga: Hur skall vi kunna, vem skall väl leda ett dylikt stort verk?

Ett estlandssvenskarnes finansinstitut — se där den fyrbåk, det för alla synliga och gripbara verktyg som skall föra till målet. En tanke som bör utarbetas, genomdiskuteras och till slut som program framföras av en handlingskraftig, målmedveten, ansvarskännande ledning för Estlands svenska kulturarbete.

Tallinn i okt. 1934.

Carl Mothander.

Tankar kring Birkas.

Det gripbara målet.

Signatören "Axelssons" lilla kåseri i förra numret "Det gripbara målet" synes ha väckt livligt intresse. Bl. a. bidrager Birkas' forne högt förtjänte rektor, agronomen Nils Danell, med följande glänsande förslag:

Herr Danell skriver bl. a.:

Det är visst och säkert så vitt jag ej alldeles missuppfattat saken att krafttag behövas för att jämsides med de mer ideellt betonade nationella strävandena i svenskbygden få fram praktisk ekonomiskt bärig verksamhet med nationell prägel. Jag vet genom rätt vidsträckt bekantskap med unga estlandssvenskar att det också finnes folk som äro beredda till att ta dessa krafttag och vars hela liv kommer att bli i viss mån förelagt om de icke få ta dessa krafttag just i sin hembygd och där skapa levebröd åt sig själva och andra samtidigt som de ge det ekonomiska underlaget för förverkligandet av många önskemål inom det s. k. kulturella området.

Jag fattade förf. så att han önskade inkastat i diskussionen en del detaljer där tilläventyrs bränsle och näring för de efterlysta gnistorerna skulle finnas.

Tänk, om man i alla detaljer skulle utnyttja vad man äger i Birkas! Jag har ofta närt den tanken att Birkas jordbruk hitintills aldrig blivit tillnärmelsevis vad det borde vara och

vad det kan bli. Många svenska odalmän glädjas åt att sedan 1919 bruka egna tegar på samma sätt som andra fria män. Men mig synes som man jämsides med tacksamheten över de många småbruket i Aiboland borde mera än hittills möta upp i gemensam aktion för att göra Birkas — jag tänker i detta sammanhang närmast på Birkas iautbruk — till estlandssvenskarnas gemensamma storbruk av en art som skulle för allt Estlands folk ge ett oförtydligt kriterium på vad svensk företagsamhet i Österled kan åstadkomma. Här vore ej heller frågan i första hand om pengar. Ty om man sammanslår vad av penningar från olika institutioner och givare i Estland och i Sverige tillförts Birkas så ha svenskarna därvid haft ett stort försprång framför sina landsmän esterna i vad gäller ekonomisk hjälp. Underdecknad är väl medveten om de ekonomiska bekymmer som medfölja hushållning och undervisning på Birkas, men med en smula kännedom om förhållandena på jämförbara skolor i Estland f. ö. vågar jag dock ovanstående påstå. —

Icke som ett klander mot ett älskat folk, till vilket jag genom släktskapsband är så nära knuten att jag gör anspråk på att i viss mån räkna mig som en av det folket, vågar jag påstå, i hopp om att saken till estlandssvenskarnas egen fördel skall kunna ändras, att estlandssvenskarna själva ha inte offrat vad de kunnat för Birkas.

Det finns exempel på att arbeten till skoljordbrukets förbättrande utlämnas på entreprenad och att entreprenören haft en ganska försvarlig ekonomisk fördel av dessa trots att vartenda öre till likviderande av räkningarna utgjorts av gåvor från Sverige.

Om man nu skulle föreslå att estlandssvenskarna på ett närliggande område där insatsen inte vore kapital utan den andra produktionsfaktorn, som heter arbete, så löper man givetvis risken att bli mycket klandrad. Jag gör det emellertid. Hur skulle det ställa sig om "Birkasvännerna" i samråd med S. O. V. och tendenserna till J. U. F. -rörelse i svenskbygden och i kontakt med lantmannagillena inneslöte i sina omsorger inte bara Birkas skola utan också landbruket? Det lantbruket har alldeles kolossala möjligheter till uthveckling. Och hade offren i arbete från stammens sida hållit jämna steg över hela lijén och ej stannat vid ett fåtals insats så skulle redan nu Birkas ha kunnat framstå som ett mönsterbruk dit studieresande från hela Estland skulle lockas. Bland Estlands 8000 svenskar torde väl finnas c:a 3000 arbetsföra män. Om var och en av dessa ville åtaga sig att utföra ett dagsverke vartannat år på Birkas så tror jag ej att detta skulle menligt inverka på den egna verksamheten. Men för Birkas skulle det betyda lika många dagsverken som av 5 årsanställda drängar. Med kännedom om den avsevärda yrkeskicklighet som finnes bland estlandssvenskarna skulle på Birkas på svenskarnas egen gård kunnas utföras helt enkelt oändligt förbättringar. Om början gjordes med skogsodling och betesförbättring på skolan utmärker utmed Lyckholmsvägen så kan man sätta i

gång när som helst, ty här behövs inte mer kapital än att skolnas ledning med glädje torde ställa det till förfogande, kreditmöjligheterna bleve större så fort arbetet vore klart, man kunde då med frejdigt mod gå till en något mer kapitalkrävande uppgift exempelvis ordnande av dräneringen. För var gång en mera betydande åtgärd avslutats skulle man med hjälp av de anslags- och lånemöjligheter som stå till buds och med stöd av Birkasdriftens ökade avkastning kunna gripa sig an större företag. Den av författaren i föreg. artikel omtalade kooperativa industrien skulle ej vara ouppnåelig, om det visade sig att behov och arbetskraft för densamma funnes.

Då jag sist var ute i Estland talades om att man önskade få importmöjligheterna för svensk rödfärg ordnade. Jag har en smula rätt mig in i saken och kan för att få ett exempel på kooperativ industrit nämnt att det ej skulle stöta på så särdeles stora svårigheter att få råvaror importerade och kompletterade med vad landet självt förmår och få till stånd ett litet rödfärgskokerei, vilket till en början kunde förse svenskbygden med röda hus i. st. för grå, och varför inte låta "rootsi värv" via svenskbygden gå ut över Estland. Detta ett detaljförslag, Höjetentorp den 18 oktober 1934. Nils Danell.

* *

I nästa nummer skola vi närmare befatta oss med Birkas frågor.

Byrådirektör Nils Källström, en av Riksföreningens v. ordförande och dess Stockholmsavdelnings mångåriga sekreterare, fyllde den 23. ds 50-år. Kustbon frambär sin lyckönskan.

Till vår läsekrets.

Kustbons redaktion skulle vara mycket tacksam om någon kompetent penna — tyvärr t. v. utan honorar — godhetsfullt någon gång ville bidraga med en eller annan kortfattat skriven översiktsartikel på det ekonomiska livets område. Särskilt för att belysa det ekonomiska läget i Baltikum och de möjligheter till förbindelser och samverkan med Sverige som i samband därmed synas vara möjliga.

Redaktionen.

Den 17 okt. hade Tallinns svenska folkskola anordnat teafon i sina lokaler till förmån för sin magra inventariékassa. Det var skolans elever som under fru Stahls ledning ensamma stodo för underhållningsprogrammet, allehanda sånger och visor samt

ett litet sångspel om "Kinamännens" sätt att tillbringa sin dag.

Det lilla enkla och okonstlade programmet visade fru Stahls utomordentliga förmåga att handha de små, och den verkliga humor och de agerandes egen förtjusning som kom till synes smittade publiken i hög grad. Det är mer än en vanlig lovordsfras att man hade verkligt roligt på denna lilla tillställning.

Tyvärr kunde man önskat talrikare besök och man tycker att den möda som låg bakom det lilla lotteriets trevliga handarbetsvinster kunde ha inbragt litet mer. Om de svenska kretsarna mangrannare beaktade dessa små teaftnar skulle det bli arrangörerna möjligt att utforma dem litet vidare så att därur kunde växa fram en populärare och för svenskhetsarbetet och gemenskapen högst välkommen umgängesform.

Riksföreningens Stockholmsavdelning har igångsatt en större insamling för täckandet av några det svenska kulturarbetets i Estland mest trängande behov. Det blir i första hand det betryckta skolväsendet som kommer i åtanke — gymnasiet, Birkas och Tallinns folkskola. Det vill synas som det vore prof. Wieselgrens av oss förut utförligt refererade och kommenterade artikel i Svensk-Estniska akademiska samfundets i Tartu årsbok, som närmast inspirerat därtill. För Kustbon är det särskilt glädjande, som just denna tidning länge kämpat för en hel del i omnämnda artikel framförda synpunkter. Vi hoppas på framgång i Stockholmsavdelningens bemödanden och att intlytande medel måtte räcka till åt också andra lika behövande detaljer av det svenska kulturarbetet i Estland.

Den svenska konstindustriutställningen.

Den länge beramade rikssvenska konstindustriutställningen öppnades härstädes i det nya Konstnärshuset den 13. okt. av kultusminister Kann i närvaro av ett stort antal inbjudna.

Den synnerlingen vackra lilla expositionen omfattar bl. a. möbler av den kände möbelarkitekten

David Blomberg samt firman Domüs.

På textilavdelningen fäster man sig särskilt vid Svenska slöjdföreningarnas riksförbunds kollektion av mattor m. m.

Gustavsbergs porslinsfabrik samt Orrefors glasbruk — sedan länge två kraftdiga schlager på svenska utställningar världen runt — äro också här imponerande företrädda. Guldsmeds AB Svenskt tenn samt Kronsilver betyga den svenska metallslöjdens höga nivå.

Utsällningens kommissarie dr Åke Stavenov samt Intendent Wettergren vid Nationalmuseum i Stockholm ha här i framträtt med föredrag över svensk konstindustri och arkitektur. Samtidigt utställdes den till Nargö kapell skänkta altarduken.

B. M.

AKTIEBOLAGET
Gestriklands yllefabrik
JÄRBO
Sporttyger, melerade Filtar, Vadmal och Kordero]. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

LUDWIG WIGART & Co. A./B.
ENGRÖSLAGER AV
Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,
Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar.
inneh.: Civialing. John Wanselin, stadskemist.

Vid besök i Stockholm, bo på
HOTEL PATRICIA, Vasagatan 36,
intill Centralpostkont, Tel. Namnanr,
Modernt och billigt hotell.
Ett 90-tal rum fr. 4 kronor.

A. B. Ludvig Anderson, Kinna
(Kasthalls Mattfabrik)
Efterhör „KASTHALLSMATTOR“.

SVEDALA

Teigelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkrossar, Vägbyggnadsmaskiner, Betongblandare, Torvmaskiner, Bränslekrossar för Torv, Koks och Kol, Pulveriseringsmaskiner, Vindsiktar, Transportapparater, Lastningselavatorer, Rullager, Rallvagnshjul, Kokillgods, rekommenderas.

AKTIEBOLAGET
ABJÖRN ANDERSON

Post- och Tel.-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel.: Namnanrop: Gjuteriet

BORLIND, BORSÉN & Co

Telegr.-adr.: "Borlinds"
GÖTEBORG,
Edsv. advokat

HILDA MUHR & SON ÖREBRO

Charkuteriaffär
Fabrik och kontor, tel. 1179
Affär Nygatan 46, tel. 625
Stortorget 6, tel. 2625.

BO-FAJANS

för Eder jakt- eller fiskestuga finnes i varje välsorterad Glas-, Porslins- och Bosättningsaffär
BOBERGS FAJANSFABRIK GÄVLE

Sågverk- & Träbearbetningsmaskiner

tillverkas och försäljas alla slags Sågramar, Kantverk, 3"×9"—4"×12"Hyvelmaskiner, Klyvsågar och olika storlekar snickerimaskiner även begagnade maskiner.
A.-B. GÖTENEDS MEK. VERKSTAD Tel. 37. — GÖTENED — Tel. 37.

Aret Runt bra mat på
Systembolagets Restaurang
LAXEN, HALMSTAD

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR
Järnvägsrestauranten

VÄXJÖ sitt erkant goda kök. Fullständig spritservering. Förstklassig musik. På sommaren enda platsen i staden för härlig parkservering. God plats för bilar.

KUNGÄLVS ÅNGBAGERI, Kungälv
(E. Bergström) Tel. 123 och 165
REKOMMENDERAS
Stort, Gott och Billigt Bröd.

Tunagatan 4, Upsala
Telefoner: Kontoret 3892, 3893; Förrådet 2890;
Byggnadsp. Paleontologiska Inst. 3894; Bostadst Väderkvarnen 1899.

HÄLSINGBORGS NYA SPARBANK
HÄLSINGBORG
Gottgör högsta gällande ränta
å insatta medel.

FENIX Föreningsgatan 7.
DRUVAN Engelbrektsgratan 5
Intima och hemtrevliga rest-lokaler
Omtyckta klubbbrum. Direktion:
A.-B. MALMÖ-RESTAURANGER.

A. I. KJELLGREN'S EFTR.
Skövde (I. GOOD) Telefon 1-31
KÖTT- OCH CHARKUTERIAFFÄR
REKOMMENDERAS

Aktiebolaget
Nordiska Tapetfabriken
Arvika
Förstklassigt fabrikat Köp svenska tapeter.

Besök
STENBERGS KONDITORI
Tel. 13 SKELLEPTEÅ Tel. 258
Gott kaffe — Goda bakelser
Beställningar mottaga

Aktieb. LUDVIG SVENSSON
KINNA
rekommenderar sina välkända tillverkningar.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-skodon. Slitsstarka. Goda passformer.
Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla välsorterade affärer.
Rekommenderar sina förstkl. tillverkningar av PROMENADSKODON, SPÖRT-, JAKT- och MÖTORKÅNGOR.

KUMLA SKOFABRIK
Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o. Finare SKODON.

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Merserisatio
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

E. Petterssons
Möbleringsaffär
Etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER och MATTOR.

TAGE HÅKANSSONS
Konditori, Kafé och Wienerbageri Klostergate 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.; Konditoriet 603, Brödbutik. 360

SVEABLANDNING
Rostkaffet i blågula påsarna
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELMBERG A.-B., GÄVLE

VÄVSKEDAR AV STÅL

garantisstämplade, vävskyttlar, vävspännare och övriga vävredskap köpas förmånligast antingen hos våra återförsäljare, hemsalörer och garnaffärer eller direkt från oss. All tillverkn. m. vårt firmanamn garanteras. Begär vår illustr. prislista som sändes gratis.
Gunnar Anderssons vävskedsverkstad
Telefon 1 Oxberg Telefon 1

Vildskinn Räv, Utter, Mård, Hermelin Ekorre, Hare och Kanin uppköpas till allra högsta pris, Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsakligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes mot porto.

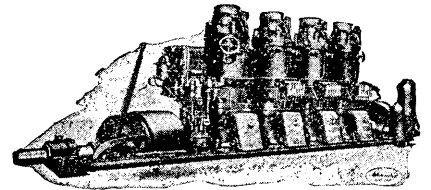
FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

FRIMURAREHOTELLET
ESKILSTUNA
MATSALAR & CAFÉ
REKOMMENDERAS

Prima PORTLAND CEMENT
från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

Två Kvalitetsmärken
Gammal
Norrlands Akvavit
och
Renat Bordsbrännvin
46°/o

Begär alltid dessa brännvinsorter på restauranter och systembolag.

RÅOLJEMOTORER
SKANDIA-VERKEN A.-B.
LYSEKIL
Byggnadfirman ANDERS DIÖS

BIL -OLJOR
-TOPPAR
-BÄRGNINGAR
-GARAGERINGAR
-DÄCK och SLANGAR
-REPARATIONER
A.-B. Siefert & Fornander, Kalmar
Tel. 7, 215, 1515. Södra Vägen 30,

Köp. PRIMUS TVATTPULVER
från Gävle Såpfabrik.

Aktiebolaget J. E. Arndt
Hudiskvall Ångbåtsexpediton, Befraktnings Skeppsmäkleri och Speditonsaffär. Lager av kol och Byggnadsmaterialer. Rikstelef. 245, 287 325. Telegrafadr.: Arndtbolaget.

Hemmets Journal

innehåller
veckans bästa läsning

Arvika Redskapsfabrik - ARVIKA
REKOMMENDERAR
sina förstklassiga, välkända tillverkningar.
Åberopa denna tidskrift